

Громадянська освіта

Група: № 26

Урок № 1-2

Дата: 12.12.2022

Тема: Що таке демократія, демократичні принципи та цінності?

Мета дидактична: сприяти глибокому засвоєнню відомостей з історії правових ідей і правових відносин у людському суспільстві, розумінню учнями необхідності побудови правової демократичної держави.

Мета розвиваюча: розвивати політичні компетенції через закріплення знань старшокласників про політичні права людини та розуміння цінності своєї особистості; розвивати комунікативні компетентності шляхом роботи в парах і малих групах.

Мета виховна: виховувати якості успішного громадянина через формування активної життєвої позиції;

Основні поняття: «демократія», «безпосередня демократія», «представницька демократія».

Обладнання: таблиці з основ правознавства, **(підручник Громадянська освіта 10 клас, автори: Васильків, Кравчук, Сливка)**

Матеріали уроку:

Мабуть, у сучасному політичному житті немає більш популярного поняття, ніж демократія. Без нього не обходиться жодна політична промова чи програма, бесіда чи стаття. Хто тільки не називав і не називає себе демократом! Більшість політичних партій нашої країни у своїй назві містять слово «демократична». Виникає питання: що ж таке демократія? Може, це лише прекрасний ідеал, щось на кшталт «золотого яблука» на розкішному дереві людської цивілізації?

Прочитайте наступний матеріал (підручник Громадянська освіта 10 клас, автори: Васильків, Кравчук, Сливка) стр. 90-96.

Коротко законспекуйте:

«Принципи демократії»

Люди розробили основні принципи, на яких має базуватися демократичне суспільство. Як правило, ці принципи в демократичних країнах і стають частиною конституції.

1. Громадська ініціатива

Це один з найважливіших принципів демократії. Він означає участь громадян в управлінні державою. Це не тільки їхнє право, але й обов'язок. Громадська ініціатива має багато форм: участь у виборах, голосування, обговорення проблем, відвідування мітингів, мирні протести, можливість бути членом організації.

2. Рівність

У демократичному суспільстві всі люди рівні. Вони мають рівні можливості незалежно від расової, національної та релігійної приналежності, тендерної та сексуальної орієнтації.

3. Політична толерантність

Це означає, що коли влада належить більшості, права меншості повинні бути захищені. Меншість людей інколи називають опозицією, бо їхні ідеї відрізняються від ідей більшості. Вони мають право об'єднуватися та вільно висловлювати свої думки.

4. Відповідальність

Усі обрані та призначені представники повинні бути відповідальні перед народом за свої дії. Вони повинні приймати рішення лише згідно з бажаннями та інтересами народу.

5. Прозорість

Громадяни мають право й можливість бути повною мірою обізнаними про те, що відбувається в країні. Преса й громадяни мають можливість отримувати інформацію про всі офіційні рішення всіх гілок влади.

6. Регулярні, вільні та чесні вибори

Громадяни обирають своїх представників до уряду країни, демократія наполягає, щоб ці представники були обрані вільним і чесним шляхом, без залякування, підкупу і погроз.

7. Економічна незалежність

Це означає, що уряд дозволяє мати приватну власність і підтримує підприємницьку діяльність. Люди можуть вільно обирати роботу та вступати до профспілок. Існує вільний ринок.

8. Контроль за зловживанням владою

Одним із найбільш поширених зловживань владою є корупція. Урядові чиновники використовують владу незаконним шляхом, користуються різними фондами заради власного достатку. Для контролю за діяльністю чиновників створюються різні комісії, незалежні суди, громадські організації.

9. Людські права

Демократія намагається захистити права громадян, що виховують повагу до людського життя та гідності: недоторканність особистості, свободу слова й совісті, право на вільне самовираження та ін.

10. Верховенство закону

У демократичній державі всі підкоряються закону, навіть монарх або президент. Закон однаковий для всіх. Кожен повинен підкорятися закону та бути покараним за його порушення.

Переваги та недоліки демократії

Переваги демократії	
Безпосередня демократія	Представницька демократія
Забезпечує найбільш повну участь членів даного суспільства в управлінні своїм суспільним життям	Народ обирає представників і може періодично їх замінювати
Народ має право брати участь у розробленні й прийнятті законів	Завдяки простій передачі повноважень воля всього суспільства може бути зосереджена в одній установі, а його сила використана на суспільні цілі
Зміцнює довіру народу до інститутів влади	Забезпечує компетентність і відповідальність осіб, що здійснюють владу й управління
Виключає або зводить до мінімуму відчуження народу від інститутів влади	Забезпечує багатопартійність та існування опозиції
Перекриває шлях для зростання бюрократії	Існує юридична гарантія прав меншин та особистості
	Відбиваючи інтереси різних верств населення, обмежує можливість запровадження диктатури
Недоліки демократії	
Народ, «більшість» може правити тиранічними способами; свобода особистості, інтереси меншості можуть обмежуватися «самовладдям народу», «тиранією більшості»	Створює умови для узурпації влади бюрократією
Низька ефективність управлінської діяльності	Більшість громадян проявляє політичну ініціативу лише раз за декілька років, обмежуючи рамки своєї участі в прийнятті рішень
Недостатня компетентність рішень, які приймаються	Делегування влади своїм представникам сприяє відстороненню мас від влади і втрати контролю над тим, наскільки адекватно представлені їх інтереси
Тривалі дискусії під час колективного прийняття рішень	
Зниження персональної відповідальності за наслідки всенародно прийнятих рішень	

Дайте відповіді на запитання:

- 1) Якими повинні бути умови в суспільстві для існування демократії?
- 2) Що таке демократія?

3) Основні засади виборчого права.

Демократія відіграє прогресивну роль у розвитку суспільства. Від її повноти залежить розвиток усіх сфер громадянського життя, кожна людина — - творець демократії. Від її енергії залежить сила демократії. Сьогодні в Україні відбувається процес розбудови держави, утвердження демократії. Отже, те, якою буде наша Вітчизна, залежить від нас, оскільки саме ви і є її майбутнім.

VII. Домашнє завдання

Законспектувати головне.

Обговорити запитання, що були поставлені під час уроку, зі старшими членами родини (*можна взяти у них інтерв'ю*).

Свої конспекти надсилайте на електронну пошту: emiliya.karnakh@gmail.com